

ვაჟა კაკაბაძე: "ტყვიის მაღარი შემცველობა – არ არის გამორიცხული, რომ ადგილი ჰქონდეს დივერსიას"

გასურ წელს, როცა სტამბურში ვიყავი იქ მომუშავე ქართველებმა მითხრეს, რომ სტამბურის სავადმყოფო სავსეა ქართველი ბავშვებით, რომლის სისხლშიც მომატებული ტყვიის შემცველობაა დაფიქსირებული.

როგორც საინფორმაციო წყარო გადმოსცემს იტალიის რაბორატორიიდან ჩამოსული ანალიზის პასუხებით, 2-დან 7 წლამდე ბავშვებში ტყვიის კონცენტრაცია მომატებულია, კერძოდ: 16-ბავშვს, სისხლში ტყვიის მაღარი შემცველობა დაუდგინდა, დანარჩენებს კი მომატებული. ამ საკითხზე ისაუბრა დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის სამეცნიერო ხელმძღვანელი პაატა იმნაძემ, მან განაცხადა:

“ტყვიის შემცველობაზე კვლევის შედეგები ამ თვის ბოლოს გამოქვეყნდება (იგურისხმება აპრილი). შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით გამოკვლეული 1600-მდე ბავშვიდან, სისხლში ტყვიის საყურადღებო მატება 16 ბავშვს დაუდგინდა. ამ ბავშვებთან დადიან ექიმები, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუშაკი, გარემოს სპეციალისტი და ინდივიდუალური მკურნალობა უტარდებათ. ასევე მიმდინარეობს მათი საცხოვრებელი გარემოს შესწავლა, რათა დადგინდეს ტყვიის წყარო. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, ცოტა ხანში სახელმწიფო პროგრამა ამუშავდება. ამ საკითხთან დაკავშირებით, შეხვედრა გაიმართა პრემიერ-მინისტრთან. მზადდება დიდი სამთავრობო

პროგრამა სხვადასხვა უწყების ჩართულობით, იმისთვის, რომ ქვეყანაში დაისახოს გრძელვადიანი პროგრამა ტყვიის პრობლემების აღმოსაფხვრელად”.

ასევე გაირკვა, რომ დასავლეთის მიხარეში, სახელდობრ ზღვის პირას მაცხოვრებელ ბავშვებში ტყვიის შემცველობა სხვა რეგიონებში მაცხოვრებელ ბავშვებთან შედარებით, უფრო მაღალია. აღნიშნულიდან გამომდინარე ჩნდება ღოგიკური კითხვა, რატომ? ამ კითხვაზე შევეცდები გავცე პასუხი:

- **პირველი** – ტყვია დაკავშირებულია დარიშხანის საბადოსთან და როცა რაჭაში ხდებოდა ღია კარიერული წესით ვერცხრის მოპოვება, ვერცხრი და ტყვია ჩადიოდა გრუნტის წყრებში, გასური საუკუნის 80 წრებში დარიშხანის შემცველობა აღმოჩენილ იქნა ნიადაგში, მცენარეულ საკვებში და დედის რძეშიც კი. ამ გარემოებამ შეაშფოთა საბჭოთა ექიმები, მაგრამ ქმედითი ღონისძება არ განხორციელებურა – ეს ანადიზი, რათქმაუნდა, ეხება ტყვიასაც;
- **შემდეგი მიზეზი** – ბათუმის მახლობლად განღაგებური იყო რუსეთის სამხედრო ბაზა და როცა მოხდა მათი გასვრა არ მომხდარა იქ დარჩენილი სამხედრო ნარჩენების უტირიზაცია;
- **და, კიდევ ერთი მთავარი მიზეზი** – სოხუმთან არსებური ეშერის საიდუმლო რაბორატორია, რომერიც ახორციელებს საშიშ ცდებს.

ყოვერივე ამას ემატება მანქანების გამონაბოლქვი, ნაგავსაყრდების მოუწესრიგებურობა, მეორადი საბურავების გამოყენება და წვა; ცნობისათვის: გემის სადებავები შეიცავს ტყვიის მაღარ შემცველობას, სამშენებლო მასარები გაჯერებურია ტყვიით და არ არის გამორიცხური, რომ ადგირი ჰქონდეს დივერსიასაც – **მსგავსი მეოთხე გამოიყენება ჰიბრიდური თმის დროს.**

არანაკრები სიმწვავით დგას ეკოლოგიური პრობლემა დასავლეთის ცარკეულ რაიონებში (ზესტაფონი, ტყიბური, ჭიათურა) და შემოგარენში. დასავლეთის რეგიონის სოფრების მოსახრეობა წრებია საუბრობს გამონწვევებზე, რაც მათ დასახრებურ პუნქტებში დგას ჰაერისა და ნიადაგის დაბინძურების, საყოფაცხოვრებო სავარგურების

გამოუსადეგრად გადაქცევის თუ ადგირზე მოწეური პროდუქტის ხარისხთან დაკავშირებით.

ასევე, აუცილებლად უნდა შევცხოთ თბილისის ძირითად პრობლემას, სახედლობრ: თბილისის ცენტრში ბოლო ორი ათწლეულის მანძილზე, მდინარე მტკვრის ნაპირას ჩამოყალიბებული ედიავას ბაზრობა და მიმდებარე განვითარებები დიდ საფრთხეს უქმნის მოსახლეობის ჯანმრთელობას, ასევე არსებული საცხოვრებელი და ბუნებრივი გარემოს დეგრადირებას იწვევს.

ედიავას ბაზრობის მიმდებარე ტერიტორიებზე ხდება მეორადი საბურავების დაწვა და მისი გადამუშავება (აქვე მინდა აღვნიშნო და, თუ არ ვცდები, ამ ტერიტორიის ნაწილი ორი პარლამენტარის საკუთრებაში იმყოფება), მიღებულ რეზინას იყენებენ ბავშვების გასართობი ტერიტორიების რბილი საფარის დასაგებად (საბღვარგარეთ სუფთა ვაუჩუკს იყენებენ), რაც დიდ ზიანს აყენებს იქ მოთამაშე ბავშვებს. მაშასადამე აუცილებელია მოცემული ტერიტორიის (ედიავას ბაზრობა) ეკოლოგიური და სარეკრეაციო პოტენციალის გააზრება და არეაღზე შესაბამისი საქარაქო განვითარებების დაგეგმვა, ხოლო თავისი განდგების გათვალისწინებით კი, ტერიტორია საქარაქო მნიშვნელობის პარკის მოწყობის პოტენციურ არეაღად უნდა გადაიქცეს.

რა შედეგი მოყვება ტყვიის შემცველობის ზრდას ადამიანის ორგანიზმში: მოზარდებში გონებრივი განვითარების შეფერხება; თექვსმეტი და მეტი წლის ახარგაზრდებში სექსუალური პოტენციალის დაცემა, რაც იწვევს ნარკოტიკებისადმი მიდრეკილების ზრდას; გულის და ნერვიული სისტემის დაავადებას.

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე და როგორც კარგი მკურნალი იტყოდა – ავადმყოფობის გამომწვევი მიზეზი თუ არ დავადგინეთ, სწეუღებას ვერ ვუმკურნალებთ .

ჩვენი შვილები ჩვენი იმედია, არ მოვკვდათ იმედი!!!

**ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, ინჟინერ–გეოლოგი,
საქართველოს საინჟინრო აკადემიის წევრ–კორესპოდენტი,
პუბლიცისტი ვაჟა კაკაბაძე.**